

„Pohotovostní ústava“ by v době klidu zajišťovala všechny svobody, ale v době útoku by dala příslušnou moc účinně jednat – i proto je podtitul knihy *Preserving Civil Liberties in an Age of Terrorism*.

Knihy skvěle proplétá nejrůznější aspekty vztahů exekutivní a soudní moci v rámci systému „brzd a protivah“. Může být považována za provokativní, ale jejím hlavním a legitimním leitmotivem stále zůstává nutnost zachování občanských práv, představujících hlavní aspekt demokratického státu. Vláda může dočasně tato práva omezit, nicméně z dlouhodobého hlediska je toto nepřípustné.

Kateřina Marková

Claire Alexander, Caroline Knowles, eds., ***Making race matter: bodies, space and identity***. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2005, xvii, 254 s.

Sborník přináší řadu zajímavých sociologických studií na téma rasa, identita, etnikum, diaspora, kultura, tělo, sexualita a globalizace v kontextu současné britské společnosti. Obě hlavní editorky této knihy, Claire Alexanderová a Caroline Knowlesová, se v ní prostřednictvím shromážděných příspěvků snaží doložit, že rasa je stále velice silným společenským identifikátorem a prvkem determinujícím lidské životy. Kniha je v zásadě rozdělena do dvou částí. První sleduje vztah místa a diaspor. První esej této části se zabývá problematikou mládeže a jejím začleňováním do společnosti, tvořením gangů, populačním rozvrstvením lidí podle rasy či etnika, rasismu jak z pohledu jednotlivců, tak i společnosti, charakterizuje zákony, normy, tradice vyčleňující lidi jiné barvy pleti, jiné národnosti atd. Zkoumanými rasami či etniky jsou například Asiaté, Afričané či jejich potomci. Druhá esej se na příkladě asijských žen v Londýně zaměřuje na to, jak rasová a politická kritéria ovlivňují globální trhy. Třetí esej porovnává to, jak posuzují svoji identitu a své postavení v západních společnostech dnešní imigranti z Asie oproti Asiatům, kteří se v Londýně již usadili. Taktéž zkoumá otázku identity jako takové a představuje její nově vznikající formy. Například je zde předložen rozhovor s americkým Asiaticem, který se přiznává k tomu, že necítí nic společného s nově příchozími Asiaticy, naopak se cítí jako Američan a je rozhořčen, že kvůli dnešním imigrantům je stále brán americkou společností jako cizinec. Čtvrtý výzkum je zaměřen na to, jak je v globální společnosti formována rasa a jaké faktory k tomu napomáhají; zkoumanou skupinou jsou přitom běloši.

Tématem části druhé je tělo a subjektivita. Šestá esej pojednává například o tom, jak média ve Spojených Státech neustále přispívají k tomu, že jsou černoši viděni jen jako hloupí, agresivní, ač úžasní atleti. Sedmá práce se ptá, do jaké míry je snaha vidět člověka mimo rasovou identifikaci etickým, protirasistickým úkolem; sledovanými tématy jsou Afričané, afrocentrismus, otroctví, ženskost a obecně černošská identita.

Osmá kapitola pojednává o tom, co je exotické, jak je dnes nahlíženo na krásu, jak vznikl koncept globální krásy a čím je v dnešním globálním dění fenomén hledání rodinných kořenů. Devátá kapitola popisuje, jak je člověk ovlivněn tím, jak je viděn v očích společnosti, a jaký to má vliv na jeho sebereflexi. Předposlední kapitola má za předmět výzkumu řecké a kyperské homosexuály. Rozhovory s nimi vypovídají, jak jejich rodina a náboženství silně potlačují jejich sexualitu a jak jejich kultura determinuje jejich osobní pohled na homosexualitu. Poslední kapitola popisuje pak násilí, výtržnosti, nepokoje na pozadí osobních zkušeností v asijském gangu.

Všechny studie jsou doplněny bohatým poznámkovým aparátem, plastickými a živými je však činí zejména osobní výpovědi lidí.

Daniela Hamm-Kalmanová

Tatjana Aleksić, ed., *Mythistory and Narratives of the Nation in the Balkans*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 2007, 234 s.

Sborník vychází z konference *Balkan Literatures and Nationalism*, která se konala v roce 2005 ve Washingtonu. Tatjana Aleksićová, absolventka postgraduálního studia literární komparistiky, vybrala deset esejů, které se věnují vztahu literatury balkánských národů a nacionalismu, literárním formám, jakož i způsobům, které jihovýchodní národy využívají při interpretaci sebe samých. Eseje se obsahově zaměřují zejména na současnou literaturu a film, ve kterých se literární poetika prolíná s národotvornou.

Editorka konceptuálně vychází z konceptu balkanismu (jako balkánské variace na orientalismus E. Saida), jež chápe jako nekonečný dialog mezi povýšeneckou (Západ) a sebeobrannou (balkánské národy) rétorikou. Kvůli nemožnosti vymanit se z tohoto začarovaného kruhu jsou balkánské národy „odsouzeny k sebeobraně vůči negativním interpretacím“ sebe samých, což se může projevit formou neustálého prokazování nevinnosti na poli literatury a filmu.

Po vzoru Benedikta Andersona (koncept národa jako *imagined community*) pokládá Aleksićová národ za vykonstruovanou komunitu, za jakýsi moderní mýtus, kterému literatura slouží jako prostředek pro sebepotvrzení a pro tvorbu národních historií. Hybridním termínem *mythistory* se snaží ilustrovat myšlenku, že tam, kde je historie, je i mýtus. Odvolává se přitom na „otce historie“ Hérodota, který ve svém díle spojoval reálné události s legendami. Vytváření mýtu, resp. vytváření národních historií, ovlivňuje obsah i formu literatury či filmu jako uměleckých forem, které se na této tvorbě podílejí.

Deset esejů od autorů zabývajících se literárními a filmovou kritikou, komparistikou či balkánskými studii se věnuje dialogu nacionalismu a literatury/filmu v Albánii, Řecku, ve státech bývalé Jugoslávie nebo též v přeshraniční multikulturní